

سرمقاله

امیر افشار فتوحی

دبیر تحریریه

آیا آمارها تلویزیون را نجات می‌دهند؟

بحث درباره آینده تلویزیون، در روزهای پایانی مدیریت پنج‌ساله پیمان جبلی، دیگر صرفاً بحث درباره یک برنامه یا حتی یک دوره مدیریتی نیست؛ مسئله، نسبت صداوسیما با مخاطبی است که عادت‌های رسانه‌اش تغییر کرده و انتخاب‌هایش بسیار بیشتر از گذشته شده است. در فاصله‌ای کوتاه، دوروایت متفاوت درباره تعداد مخاطبان صداوسیما مطرح شده است. عبدالحسین خسروپناه، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی، گفته گزارش مربوط به اینکه ۶۰ تا ۷۰ درصد مردم از صداوسیما بهره نمی‌برند، درست است؛ هرچند او این وضعیت را الزاماً به معنای قهر یا تحریم تلویزیون ندانسته و بخشی از آن را ناشی از مهاجرت عمومی به پلتفرم‌های دیجیتال و فضای مجازی دانسته است. در مقابل، پیمان جبلی از مخاطب بیش از ۷۰ درصدی تلویزیون سخن گفته است. اما مسئله اصلی شاید انتخاب میان این دو عدد نباشد؛ پرسش مهم‌تر این است که اساساً مخاطب چگونه تعریف و اندازه‌گیری می‌شود. اگر فردی چند دقیقه تلویزیون ببیند، آیا در همان گروه مخاطبان کسی قرار می‌گیرد که هر روز یک برنامه را به شکل مستمر دنبال می‌کند؟ جامعه‌آماري چیست؟ بازه زمانی سنجش کدام است و آیا روش اندازه‌گیری در همه رسانه‌ها یکسان است؟

اینجاست که مقایسه تلویزیون با پلتفرم‌ها نیز نیازمند دقت بیشتری است. تلویزیون و پلتفرم اساساً شیوه مصرف یکسانی ندارند و نمی‌توان صرفاً با کنار هم گذاشتن دو عدد، درباره وضعیت آنها قضاوت کرد. وقتی رئیس مرکز تحقیقات صداوسیما رقم ۷۰.۵ درصد را برای مخاطب تلویزیون و حدود ۳۰ تا ۳۵ درصد را برای شبکه نمایش خانگی مطرح می‌کند، در حالی که روش سنجش این دونیز یکسان نیست، چنین مقایسه‌ای بیش از آنکه مسئله را روشن کند، این پرسش را به وجود می‌آورد که آیا این اعداد برای توضیح واقعیت مخاطب ارائه می‌شوند یا برای توجیه آنچه از پیش درباره وضعیت تلویزیون گفته شده است.

مهاجرت بخشی از جامعه به رسانه‌های دیجیتال واقعیتی انکارناپذیر است؛ اما همین تغییر، مسئولیت تلویزیون را بیشتر می‌کند، نه کمتر. رقابت امروز فقط میان شبکه‌ها نیست، رقابت بر سر زمان، توجه و انتخاب مخاطب است. بنابراین تلویزیون پیش از آنکه بخواهد درباره سهم دیگر رسانه‌ها صحبت کند، باید تصویر دقیقی از سهم خودش داشته باشد؛ چه کسانی می‌بینند، چه چیزی می‌بینند، چه مدت می‌بینند و چرا یک برنامه را دنبال می‌کنند و برنامه‌های دیگر را کنار می‌گذارند.

مسئله بعدی، کیفیت تولید است. اگر در چندین پروژه مشابه، ضعف‌های مشابه تکرار می‌شود، نمی‌توان همه چیز را به سلیقه یک تهیه‌کننده یا کارگردان تقلیل داد. تکرار یک نتیجه، می‌تواند نشانه آن باشد که در فرایند انتخاب، تولید، ارزیابی و اصلاح آثار، مسئله‌ای جدی وجود دارد. حتی اگر برخی سریال‌های قدیمی مانند «مختارنامه» و «یوسف پیامبر» در مواردی از تولیدات جدید مخاطب بیشتری داشته باشند، این پرسش همچنان باقی است که تلویزیون از این تجربه‌ها چه چیزی آموخته و چرا موفقیت‌های گذشته همیشه به تولیدات تازه منتقل نمی‌شوند؟

در چنین شرایطی، جمله پیمان جبلی درباره اینکه اگر کسی انتظار دارد صداوسیما از مسیر هویت ایرانی-اسلامی خود عقب‌نشینی کند، «کور خوانده است»، بحث دیگری را پیش می‌کشد. حفظ هویت یک رسانه، لزوماً به معنای ثابت ماندن روش‌های آن نیست. می‌توان بر اصول و مأموریت‌های یک سازمان تأکید داشت و همزمان درباره شیوه روایت، ساختار برنامه، انتخاب موضوع، تنوع دیدگاه‌ها و نحوه ارتباط با مخاطب بازنگری کرد. بازنگری در روش، الزاماً به معنای عقب‌نشینی از هویت نیست.

تلویزیون برای عبور از این وضعیت بیش از هر چیز به یک نظام روشن برای سنجش، ارزیابی و اصلاح نیاز دارد؛ نظامی که فقط عدد مخاطب را اعلام نکند، بلکه بتواند توضیح دهد این عدد از کجا آمده و چه معنایی برای تصمیم‌های آینده دارد. آمار زمانی ارزش دارد که به اصلاح سیاست و تولید منجر شود؛ وگرنه حتی بزرگ‌ترین عددها هم نمی‌توانند فاصله یک رسانه با مخاطبش را توضیح دهند.

در نهایت، پرسش اصلی این نیست که کدام عدد درست است؛ پرسش این است که چرا دو روایت تا این اندازه متفاوت شکل گرفته و آیا صداوسیما می‌تواند از این اختلاف، به جای دفاع از یک عدد، برای شناخت دقیق‌تر مخاطب و بازنگری در سیاست‌های خود استفاده کند؟ آیا آمارها قرار است واقعیت تلویزیون را توضیح دهند یا فقط از آن دفاع کنند؟

هشدار فریدون جیرانی درباره معیشت کارگردانان

نخستین جلسه شورای مرکزی کانون کارگردانان سینمای ایران، با حضور فریدون جیرانی، رئیس کانون، و اعضای شورای مرکزی برگزار شد و طی آن مهم‌ترین مسائل و دغدغه‌های صنفی کارگردانان مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

در این جلسه، مسائل و مشکلات صنفی مطرح شد و اعضای شورای مرکزی به بیان دیدگاه‌ها و نظرات خود پرداختند.

فریدون جیرانی نیز با اشاره به دشواری‌های پیش روی فعالیت کارگردانان، از مشکلات معیشتی گرفته تا مسائل مربوط به تولید و ممیزی، کمیته‌ای را مسئول پیگیری امور رفاهی و معیشتی اعضای کانون تعیین کرد.

در بخش دیگری از جلسه، پیگیری مسائل و دغدغه‌های کارگردانان جوان در دستور کار قرار گرفت.

ایستنا

همکاری دوباره منوچهر هادی با یکتا ناصر

فیلم سینمایی «من جاسوزنی نیستم» به تهیه‌کنندگی علی خواجه و کارگردانی منوچهر هادی جلوی دوربین رفته است؛ فیلمی که برای مخاطبان کودک ساخته می‌شود.

در این پروژه، منوچهر هادی و یکتا ناصر پس از تجربه‌های مشترک، بار دیگر در یک اثر سینمایی کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند. سوفیا هادی نیز به عنوان بازیگر اصلی در این فیلم حضور دارد.

«من جاسوزنی نیستم» نخستین تجربه مستقل علی خواجه در مقام تهیه‌کننده سینماست. او پیش از این در شبکه‌های مختلف تلویزیونی فعالیت داشته و تمرکز اصلی‌اش در حوزه کودک بوده است. برگزاری جشنواره «عروسک‌خانه» در شبکه کودک از جمله فعالیت‌های اوست.

سازندگان برنامه‌ریزی کرده‌اند این فیلم امسال اکران سراسری شود.

صباحیر

آریتا لاجینی در دیدار اعضای هیئت رئیسه خانه سینما گفت:

هرچه در توان داشتیم برای سینما و تئاتر گذاشتیم

هم‌زمان با هفته گرامی داشت سینما، اعضای هیئت رئیسه خانه سینما به دیدار آریتا لاجینی، بازیگر و گوینده پیشکسوت سینما و تئاتر رفتند.

حبیب اسماعیلی عضو هیئت رئیسه، علیرضا حسینی دبیر هیئت رئیسه، همراه با سیدهدیدار آبادی مدیر روابط عمومی خانه سینما با حضور در منزل آریتا لاجینی با این هنرمند پیشکسوت دیدار و گفت‌وگو کردند.

آریتا لاجینی بازیگر پیشکسوت سینما و تئاتر در این دیدار با تشکر از حمایت‌های خانه سینما از هنرمندان پیشکسوت گفت: بسیار سپاسگزارم که به یاد ما هستید، فراموشمان نکردید و همچنین اجازه نمی‌دهید نام ما از سینما پاک شود.

وی ادامه داد: نکته مهم این است که ما هرچه در توان داشتیم برای سینما و تئاتر گذاشتیم و امروز دیگر از لحاظ جسمی حتی اگر بخواهیم هم نمی‌توانیم مانند گذشته فعالیت داشته باشیم و امروز همه ما باید به جوان‌های با استعداد کمک کنیم تا رشد کنند و موفق شوند.

لاچینی با اشاره به چندین دهه فعالیت خود در عرصه تصویر گفت: از سال ۱۳۳۷ به عنوان گوینده و هنرمند در کارهای متفاوتی حضور پیدا کردم و خدا را شاکرم که توانستم در برخی آثار ماندگار سینمای ایران حضور داشته باشم. وی در ادامه با اشاره به برخی آثاری که در آنها حضور داشته، به بازگویی خاطرات خود از دوستی و همکاری با هنرمندانی همچون عزت‌الله انتظامی، علی نصیریان، داریوش مودبیان، همایون اسعدیان و شاپور غریب پرداخت.

در این دیدار حبیب اسماعیلی، بازیگر و عضو هیئت رئیسه خانه سینما نیز با اشاره به همکاری خود با آریتا لاجینی گفت: آریتا لاجینی جزو بازیگرانی است که سال‌ها جلوتر از ما وارد سینما و تئاتر شد و همکاری با او برای ما افتخار بزرگی است.

وی ادامه داد: قطعاً یکی از وظایف مهم ما در خانه سینما دیدار با پیشکسوتان است و باید زودتر به دیدار خانم لاجینی می‌آمدیم.

علیرضا حسینی، دبیر هیئت رئیسه خانه سینما نیز گفت: خانم لاجینی هنرمندی است که با نقش‌آفرینی در آثار سینمایی، سریال‌ها و تئاتر، چند دهه در کنار مردم بوده است و مخاطبان از نقش‌آفرینی‌های او خاطرات بسیاری دارند.

اسماعیلی گفت: خانم لاجینی با هنرمندان بزرگی از جمله علی نصیریان، سیدهدیدار آبادی، داریوش مودبیان، همایون اسعدیان و شاپور غریب همکاری داشته است.

صباحیر

فرانسه با فیلم «مینوتور» وارد رقابت اسکار ۲۰۲۷ شد

فرانسه فیلم «مینوتور» ساخته آندری زویگانتساف را به عنوان نماینده خود در بخش بین‌المللی اسکار ۲۰۲۷ معرفی کرد. این انتخاب در حالی انجام شده که فیلمساز، بازیگران و زبان فیلم روسی هستند. «مینوتور» یکی از پنج نامزد نهایی کمیته اسکار فرانسه بود و با تأمین مالی این کشور، واجد شرایط معرفی شد. این دومین سال متوالی است که فرانسه فیلمسازی غیرفرانسوی را به اسکار معرفی می‌کند؛ سال گذشته «یک تصادف ساده» ساخته جعفر پناهی نماینده فرانسه بود.

انتخاب «مینوتور» واکنش‌هایی در صنعت سینمای فرانسه به دنبال داشته و برخی درباره نمایندگی فیلمی روسی‌زبان از سوی فرانسه پرسش‌هایی مطرح کرده‌اند. این فیلم از نظر مشارکت تولید، امکان معرفی از سوی کشورهای مشارکت‌کننده را داشت. فرانسه از سال ۱۹۹۳ و موفقیت «هندوین» در اسکار، دیگر موفق به کسب جایزه بین‌المللی نشده است. آکادمی اسکار فهرست کوتاه ۱۵ فیلم بخش بین‌المللی را ۱۵ دسامبر منتشر می‌کند و نامزدهای نهایی این بخش نیز ۲۱ ژانویه ۲۰۲۷ معرفی خواهند شد.

مهر

رکوردشکنی «شیطان مقیم» در فروش شب نخست اکران

فیلم «شیطان مقیم» ساخته زک کرگر، رکورد پرفروش‌ترین پیش‌نمایش تاریخ این مجموعه را با فروش هشت تا ۹ میلیون دلار شکست.

پیش‌نمایش این فیلم از ساعت ۱۴ پنجشنبه در آمریکا آغاز شد و سونی قرار است آمار رسمی فروش شب نخست را اعلام کند. پیش‌بینی می‌شد فیلم در پایان هفته افتتاحیه ۴۰ تا ۵۰ میلیون دلار بفروشد، اما اکنون احتمال عبور فروش آن از ۵۰ میلیون دلار مطرح شده است. «شیطان مقیم» با کسب امتیاز ۹۶ درصد از منتقدان در راتن تومیتوز، بهترین امتیاز تاریخ این مجموعه را ثبت کرده است. رکورد پیشین فروش پیش‌نمایش‌ها با یک میلیون دلار در اختیار «شیطان مقیم: قسمت پایانی» محصول ۲۰۱۶ بود. این میزان فروش از رکورد پیش‌نمایش قبلی کرگر و چندگانه فراتر رفت. این فیلم با بودجه ۷۵ میلیون دلاری ساخته شده و در سالن‌های ممتاز و آی‌مکس نمایش داده می‌شود. همچنین نسخه ۷۰ میلی‌متری آی‌مکس آن در حدود ۳۵ سالن به نمایش درآمده است.

سی‌نما